

O MODLITBĚ

Ex 33,11

kázání br. Michala Balcara ze soboty 15. 11. 2014

Úvod

Dnes končí modlitební týden. Navzdory tomu, že poslední roky bojuje o bytí a nebytí, jedná se o svátek, který jsem měl vždycky rád. Miloval jsem tu chvíli, kdy se člověk ze sychravého počasí dostane do tepla útulného bytu. Může mnohem blíže poznat lidi, které jinak potkává pouze v sobotu. A hlavně štrůdl! Modlitební týden by nebyl bez štrůdlu... :-)

Paradoxně největší problém, který jsem vždy s modlitebním týdnem měl, se týkal toho hlavního – modlitby. Dovolím si o sobě tvrdit, že nejsem člověk, který má poruchu soustředění – i když by tu byli někteří, kteří se mnou nebudou souhlasit – mimo modlitby. Stačí mi, abych sepnul ruce a zavřel oči a pro můj mozek je to pokyn – začni si přemýšlet o čem chceš, jen ne o modlitbě. V hlavě mi běží asi takový sled myšlenek:

„Co mi to Martina říkala, že mám koupit? Neslíbil jsem Jonáškoví, že zítra někam půjdeme? Počkej – teď se modlíme, tak se soustřed! Neměl jsem někomu zavolat ohledně biblické hodiny? Co budu v sobotu kázat? Soustřed se na modlitbu!“

Soustředit se začnu až v okamžiku, kdy se blíží řada na mě. Začnu v duchu formulovat slova, aby hezky zněla, abych neopakoval to, co přede mnou řekli jiní. Pak se soustředím na to, abych nevyhrkl první slova modlitby společně s někým jiným a pak už se těším, až modlitební chvíle skončí, abychom se mohli dát do štrůdl, která nás čeká.

Nikdy jsem se nedokázal ztotožnit s křesťanským aforismem, že modlitba je dialog, protože ta moje je téměř vždy monologem.

Modlitba Mojžíše

V knize Exodus se píše o úplně jiné modlitbě, dovolím si říci o skutečné modlitbě, ne o parodii na modlitbu, kterou jsem tady líčil dnes já.

„A Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem. Potom se Mojžíš vrátil do tábora. Ale mládenec Jozue, syn Núnův, který mu přisluhoval, se ze stanu nevzdaloval.“

Tváří v tvář je jedinečný obrat, který se v Bibli nevyskytuje příliš často a když, tak popisuje něco výjimečného – setkání. Ne mjení se, ne povrchní tlachání, jak se máš a co děláš. Ale skutečné setkání, hluboké porozumění jeden druhému, otevření se. Tvář mluví ještě než zaznívájí slova. Když vidíte po ulici přicházet někoho, koho máte rádi, na tváři se vám objeví úsměv, tvář mluví mnohem silněji než slova, která pronesete. Všimli jste si někdo toho, že lidem se během života obtiskne do tváře jejich životní naladění. Někomu se svaly vytvarují do zamračené tváře, jinému do jemného úsměvu.

Tváří v tvář viděl Jákob Hospodina, když s ním bojoval svůj životní zápas u potoku Jabok. Tehdy řekl Gn 32,30: *„Viděl jsem Hospodina tváří v tvář a přežil jsem.“* Setkání

tváří v tvář nebylo příjemné ani milé, ale zásadně změnilo Jákobův život. Slovník moderním bychom řekli, že se jednalo o setkání existenciální.

Železný muž bez tváře

Na průčelí Nové radnice na Mariánském náměstí stojí dvě sochy. Na jedné straně je to rabbi Löw, zatímco na druhé stojí železný muž. Jedná se dle pověsti o vraha, který vzal život mladé dívky, která odmítla jeho lásku. Ladislav Šaloun jeho mrtvé lidství znázornil tím, že nemá tvář. Tvář je totiž tím, co z nás dělá lidské bytosti.

Lévinasovo pojetí tváře

Židovský filozof Emanuel Lévinas o tváři říká toto: „vnímám tvář druhého jako nahotu – jako jistou obnaženost-jako ubohost – jako bezbrannost jako vystavenost smrti. Je smrtelnost sama! Tvář druhého je volání, které ke mně od něho zaznívá. Nesmím ho nechat zemřít o samotě, nesmím ho zabít. V tváři se vždycky nějak odráží Bůh.“

Lévinas říká, pokud ke mně druhý nastaví tvář, dává mi poznat svou bezbrannost – a já si Vás dovolím upozornit, že ve vztahu mezi Mojžíšem a Bohem je to Bůh, kdo činí ve své svrchovanosti tento krok, kdo s Mojžíšem mluví tváří v tvář. Biblický text ještě vysvětluje, co přesně znamená ono tváří v tvář: jako se svým přítelem. Ne Mojžíš mluvil s Bohem jako se svým přítelem – nikdo z nás lidí nemá na takovou věc právo. Bůh mluvil s Mojžíšem tváří v tvář jako se svým přítelem.

Varování

My nejsme Mojžíš. Nemáme právo si přivlastňovat jeho zkušenost. My jsme všichni přijmuti ve víře jako Boží děti, ale ne jako Boží přátelé. To je věc jedinečná.

Zaslíbení

Ale my všichni máme před sebou zaslíbení, které říká apoštol Pavle v 1 Kor 13,12: „*Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tváří v tvář. Nyní poznáváme částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.*“ Nejde o to, že uvidíme nějaké zákulisí světových dějin nebo porozumíme mechanismům toho, jak funguje svět. Osobně mě tyhle věci moc nezajímají. Potom uzříme tváří v tvář – Boha! O to já stojím. Dnes s modlitbou zápasíme, zdá se nám, že naše modlitby nedoletí výš, než je strop místnosti, kde je pronášíme. Říkáme si: Kde je Bůh? Co vlastně dělá? Vždyť se v tom plácám sám a jakékoli řešení v nedohlednu. Cožpak nevidí mojí bolest, moje problémy, moje starosti?

Závěr

Modlitba má smysl, protože jednou s námi bude Bůh mluvit tváří v tvář jako s přáteli. Na nebeském království není nic hezčí než to, že v něm bude s námi Bůh. Zlaté brány a drahokamy na zemi bych klidně oželel a cokoli jiného také. Já stojím o to, aby tam byl Bůh vedle mě a mluvil se mnou tváří v tvář, jako se svým přítelem.

Amen